

การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนผลิตน้ำบูดูข้าวย่ำบ้านดินลาน

Processes of Budu, Fish Sauce Southern Style, Production in Herbal Rice salad of Small and Micro Community Enterprise at Ban Din Lan

ภัทริยา สังข์น้อย^{1*} และอุรธรณ์ แก้วซัง²

Pattareya Sungnoi^{1*} and Autorn Kwaugsung²

¹ อาจารย์ประจำโปรแกรมวิชาการจัดการ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

¹ Faculty Member, Management Program, Faculty of Management Science, Songkhla Rajabhat University.

² อาจารย์ประจำสาขาวิชาการจัดการ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

² Faculty Member, Management Department, Faculty of Management Science, Nakhon Si Thammarat Rajabhat University.

*Corresponding author, E-mail: pattareya_sung@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้ศึกษาการดำเนินงานและศักยภาพในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนผลิตน้ำบูดูข้าวย่ำบ้านดินลาน เป็นการวิเคราะห์สภาวะการณ์ โดยใช้ SWOT Analysis มาเป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์การศึกษาพบว่า วิสาหกิจชุมชนผลิตน้ำบูดูข้าวย่ำบ้านดินลาน มีจุดแข็ง ในเรื่องความชำนาญในการผลิตสูตรที่มีเอกลักษณ์เฉพาะ หวาน หอม อร่อย สมาชิกมีความสามัคคีและปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ และผลิตภัณฑ์มีคุณภาพได้มาตรฐาน จุดอ่อน ได้แก่ สมาชิกส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ บรรจุภัณฑ์ไม่เหมาะสมกับการขนส่งทางไกล อุปกรณ์การผลิตไม่ทันสมัย ไม่มีงบประมาณในการโฆษณา และสถานที่ผลิตไม่มีความเหมาะสมต่อการขยายตัวในอนาคต โอกาส ได้แก่ ได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนของหน่วยงานภาครัฐในเรื่องการอนุรักษ์และฟื้นฟูอาหารพื้นบ้านและภูมิปัญญาท้องถิ่น องค์ความรู้ในการผลิต การตลาด การบริหารจัดการ การบัญชี เงินทุน และการหาตลาดเพื่อจำหน่ายสินค้า และพฤติกรรมบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ และอุปสรรค ได้แก่ คู่แข่งขัน ความคล้ายกันของผลิตภัณฑ์ และราคาของวัตถุดิบ ดังนั้นแม้ว่าวิสาหกิจชุมชนผลิตน้ำบูดูข้าวย่ำบ้านดินลานผลิตภัณฑ์จะมีความชำนาญในการผลิตและมีผลิตภัณฑ์ที่โดดเด่นแต่ควรพัฒนาเรื่องของบรรจุภัณฑ์ อุปกรณ์เครื่องมือการผลิต และตลาด เพื่อการเจริญเติบโตในอนาคต

คำสำคัญ: วิสาหกิจชุมชน, น้ำบูดู, บ้านดินลาน

Abstract

This research explored processes and potencies Budu, fish sauce southern style, production in herbal rice salad of small and micro community enterprise at Ban din Lan by using SWOT Analysis. The study found strengths of processes and potencies Budu in herbal rice salad at Ban din lan that there are professional productions by unique formula in sweet taste, good smelling and delicious. Moreover, their staffs harmonise and obey in specified condition and also standard quality production. Weakness as the second, found that most of staffs are elders and unsuitable package with long distance transportation, out of date equipment, lack of advertising and unsuitable manufacture that will be increasing in the future. Next, opportunities such as promote and support by government in term of preservation and restoration local food and folk wisdom, producing knowledge, marketing, administration, accounting, capital, and market demand to sell products, and customer behavior for health. Finally, treats such as competitors, similar products and material price. Therefore, Budu in herbal rice salad small and micro community enterprise at Ban din Lan should be developed in package, up-to-date equipment as well as promotion. Even though the community enterprise produces Budu in herbal rice salad at Ban Din Lan has the expertise in producing and having the outstanding products but should develop the packaging production equipment and markets for future growth.

Keywords: Small and Micro Community Enterprise, Budu, Ban Din Lan

บทนำ

บูดูเป็นอาหารพื้นเมืองที่ได้รับความนิยมในภาคใต้ การผลิตน้ำบูดูเป็นภูมิปัญญาที่สืบทอดมาจากบรรพบุรุษ น้ำบูดูสามารถผลิตเป็นรายได้หลักทางเศรษฐกิจที่สำคัญของคนในชุมชน นับแต่การนำวัตถุดิบมาจากแหล่ง ตลอดจนการแปรรูป ซึ่งทุกขั้นตอนของการผลิตล้วนแล้วเป็นประโยชน์ที่เกิดต่อชุมชน/ท้องถิ่น เป็นการสร้างงาน สร้างอาชีพสร้างรายได้ ทำให้คนในชุมชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี (คลังภูมิปัญญา OTOP, 2554)

จังหวัดสงขลาเป็นจังหวัดหนึ่งมีการผลิตน้ำบูดูขึ้นเป็นผลิตภัณฑ์พื้นบ้านจำนวนมาก ได้แก่ กลุ่มน้ำบูดูข้าวยาสำเร็จรูปบ้านตรับ กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านพระพุทธ และน้ำบูดู สูตรป่าบอน เป็นต้น ซึ่งจะเห็นได้ว่ากลุ่มผู้ผลิตน้ำบูดูข้าวยาส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มแม่บ้านและปัญหาสำคัญของกลุ่มแม่บ้านที่เกิดขึ้นและส่งผลกระทบต่อคุณภาพผลิตภัณฑ์ ได้แก่ การขาดความรู้ ความเข้าใจในเรื่องสุขลักษณะ และการปฏิบัติที่ถูกต้องในการผลิต (ทิพย์วรรณ อรัญตร, 2548)

วิสาหกิจชุมชนผลิตน้ำบูดูข้าวยา บ้านดินลาน เป็นกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่ได้รวมตัวขึ้นมาเพื่อช่วยเหลือสมาชิกให้สามารถพึ่งตนเองได้ กลุ่มผลการประเมินศักยภาพการดำเนินงานของกลุ่มของในระดับดีมากโดยตลอด จุดเด่นที่ของกลุ่ม คือ การผลิตน้ำบูดูข้าวยาที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว เกิดจากภูมิปัญญาที่สืบทอดกันมาของท้องถิ่น ดังนั้นการศึกษาการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนผลิตน้ำบูดูข้าวยาบ้านดินลาน เป็นการสำรวจผลการดำเนินงานที่เป็นจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคของกลุ่ม ซึ่งผล

จากการวิเคราะห์ครั้งนี้กลุ่มและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปเป็นแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนและเป็นการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้อยู่กับชุมชนและท้องถิ่นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนผลิตน้ำบูดูข้าวย่ำบ้านดินลาน
2. วิเคราะห์ศักยภาพในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนผลิตน้ำบูดูข้าวย่ำบ้านดินลาน

แนวคิด ทฤษฎี กรอบแนวคิด

แนวคิด ทฤษฎี และกรอบแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยครั้งนี้ กล่าวถึง หน้าที่ในการประกอบธุรกิจ ความรู้เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ ความรู้เกี่ยวกับ SWOT Analysis และกรอบแนวคิดในการวิจัย ซึ่งใช้เป็นแนวทางในการวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัย โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. หน้าที่ในการประกอบธุรกิจ

ผู้ประกอบการมีขอบเขตหน้าที่ในการบริหารจัดการงานที่มีลักษณะเฉพาะที่ต้องปฏิบัติ ได้แก่ การตลาด การเงิน การผลิตหรือการดำเนินงาน ทรัพยากรมนุษย์ การบริหาร และอื่น ๆ (Ricky W. Griffin, 2014) ดังนี้

1.1 การตลาด (Marketing) เป็นการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ที่ก่อให้เกิด การเคลื่อนย้ายผลิตภัณฑ์จากผู้ผลิตไปยังผู้บริโภค กิจกรรมที่เกิดขึ้นได้แก่ การซื้อ การขาย การจัดมาตรฐานผลิตภัณฑ์ การบรรจุภัณฑ์ การเก็บรักษา การขนส่ง และการส่งเสริมการขาย กิจกรรมดังกล่าวส่งผลให้ผู้บริโภคเกิดความพึงพอใจสูงสุดจากการบริโภคผลิตภัณฑ์นั้น ๆ นอกจากนี้ยังรวมงานที่เกี่ยวข้องกับการหาข้อมูลทางการตลาด การศึกษาพฤติกรรมผู้บริโภค และการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่

1.2 การเงิน (Finance) เป็นการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ที่ก่อให้เกิดสภาพคล่องในการประกอบธุรกิจและสร้างความมั่งคั่งสูงสุดให้กับองค์กร กิจกรรมที่เกิดขึ้นในการเงิน ได้แก่ การบัญชี การวิเคราะห์ความต้องการเงินทุน การจัดหาเงินทุน การเก็บรักษา และการจัดสรรเงินทุน

1.3 การผลิต (Operations) หรือการดำเนินงาน เป็นการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ที่ก่อให้เกิดผลิตภัณฑ์ กิจกรรมที่เกิดขึ้นในการผลิต ได้แก่ การจัดหาปัจจัยการผลิต การวางแผนเกี่ยวกับทำเลที่ตั้ง การออกแบบผังโรงงาน การออกแบบผลิตภัณฑ์ การกำหนดตารางเวลาการผลิต การควบคุมและตรวจสอบผลิตภัณฑ์ และการควบคุมสินค้าคงคลัง กิจกรรมดังกล่าวส่งผลให้ผลิตภัณฑ์มีคุณภาพและปัจจัยการผลิตถูกใช้อย่างคุ้มค่าและมีประสิทธิภาพสูงสุด

1.4 ทรัพยากรมนุษย์ (Human Resources) เป็นการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ที่ก่อให้เกิดทรัพยากรมนุษย์ที่มีประสิทธิภาพ กิจกรรมที่เกิดขึ้นในการจัดการทรัพยากรมนุษย์จะเกี่ยวข้องกับการจ้างงานและการพัฒนาบุคลากร ได้แก่ การวางแผน การสรรหา การคัดเลือก การบรรจุ การฝึกอบรมและการพัฒนา การประเมินผลการปฏิบัติงาน การจ่ายค่าตอบแทน และการปลดบุคลากรที่มีปัญหาและมีประสิทธิภาพการทำงานต่ำ กิจกรรมดังกล่าวจะทำให้องค์กรได้บุคลากรที่เหมาะสมกับงานและบุคลากรมีความภาคภูมิใจต่อองค์กร

1.5 การบริหาร (Administration) หรือการจัดการ เป็นการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ที่ไม่ได้มีลักษณะเฉพาะเจาะจงพิเศษใด ๆ แต่จะเกี่ยวข้องกับการจัดการงานทั้งหมดภายในองค์กรให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

1.6 อื่น ๆ (Other) เป็นการดำเนินกิจกรรมที่นอกเหนือจากที่กล่าวมาแล้วข้างต้น อาจจะมีการแบ่งขอบเขตงานให้มีลักษณะที่เฉพาะขึ้นตามความสำคัญภายในองค์การธุรกิจที่แตกต่างกัน เช่น การประชาสัมพันธ์ การวิจัยและพัฒนา การดำเนินงานระหว่างประเทศ เทคโนโลยีและสารสนเทศ เป็นต้น

2. ความรู้เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ

การดำเนินธุรกิจต้องได้รับผลกระทบจากสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ สภาพแวดล้อมภายในกิจการ และสภาพแวดล้อมภายนอกกิจการ (จินตนา บุญบงการ, 2556) ดังนี้

2.1 สภาพแวดล้อมภายในกิจการ ประกอบด้วยปัจจัยต่าง ๆ ได้แก่ เจ้าของและผู้ถือหุ้น คณะกรรมการบริหาร ลูกจ้าง และวัฒนธรรมในองค์การ

2.2 สภาพแวดล้อมภายนอกกิจการ สามารถจำแนกได้เป็น 2 ประเภท คือ สภาพแวดล้อมทั่วไป และสภาพแวดล้อมในงาน มีรายละเอียด ดังนี้

2.2.1 สภาพแวดล้อมทั่วไป ประกอบด้วยปัจจัยต่าง ๆ ได้แก่ อิทธิพลทางการเมือง อิทธิพลทางเศรษฐกิจ อิทธิพลทางเทคโนโลยี อิทธิพลทางสังคมและวัฒนธรรม อิทธิพลจากนานาประเทศ

2.2.2 สภาพแวดล้อมในงาน สภาพแวดล้อมในงานประกอบด้วยปัจจัยต่าง ๆ ได้แก่ ลูกค้า คู่แข่งขัน ผู้ขายวัตถุดิบ แรงงาน และหุ้นส่วน

3. ความรู้เกี่ยวกับ SWOT Analysis เป็นเทคนิคที่นำมาใช้วิเคราะห์สภาพการดำเนินงานองค์การ เพื่อค้นหาจุดแข็ง จุดเด่น จุดด้อย หรือสิ่งที่อาจเป็นปัญหาและส่งผลกระทบต่อการทำงานในอนาคต SWOT เป็นตัวย่อมาจากคำทั้งหมด 4 คำ (สาคร สุขศรีวงศ์, 2556) ดังนี้

3.1 จุดแข็ง (Strengths: S) คือ ปัจจัยหรือเงื่อนไขภายในที่ส่งผลกระทบ และเป็นประโยชน์ต่อองค์การในทางที่ดี จุดแข็งขององค์การมี 2 ลักษณะ คือ จุดแข็งที่เป็นจุดเด่นทั่วไปเป็นสิ่งที่องค์การทำได้ดีในส่วนขององค์การ และจุดแข็งที่เป็นจุดเด่นพิเศษเป็นสิ่งที่องค์การทำได้ดีกว่าคู่แข่งในธุรกิจเดียวกัน

3.2 จุดอ่อน (Weaknesses: W) คือ ปัจจัยหรือเงื่อนไขภายในที่ส่งผลกระทบ และไม่เป็นประโยชน์ต่อองค์การ จุดอ่อนขององค์การมี 2 ลักษณะ คือ จุดอ่อนธรรมดาเป็นจุดที่องค์การเสียเปรียบหรือด้อยกว่าคู่แข่ง และจุดอ่อนพิเศษเป็นจุดอ่อนที่ร้ายแรงส่งผลกระทบต่อความอยู่รอดขององค์การ

3.3 โอกาส (Opportunities: O) คือ ปัจจัยหรือเงื่อนไขภายนอกที่ส่งผลกระทบ และเป็นประโยชน์ต่อองค์การหากองค์การได้ดำเนินกิจกรรมภายใต้ปัจจัยหรือเงื่อนไขดังกล่าว โอกาสมี 2 ลักษณะ คือ โอกาสแบบปกติเป็นการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมที่ธุรกิจประเภทเดียวกันได้ประโยชน์เหมือนกัน และโอกาสแบบพิเศษเป็นการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมที่เป็นประโยชน์ต่อองค์การโดยเฉพาะ

3.4 อุปสรรค (Threats: T) คือ ปัจจัยหรือเงื่อนไขภายนอกที่ส่งผลกระทบและไม่เป็นประโยชน์หรือเกิดความเสียหายต่อองค์การ หากไม่สามารถหลีกเลี่ยงปัจจัยหรือเงื่อนไขดังกล่าวได้ อุปสรรคมี 2 ลักษณะ คือ อุปสรรคแบบปกติเป็นการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมที่ธุรกิจประเภทเดียวกันเสียผลประโยชน์เหมือนกัน และอุปสรรคเป็นการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมที่องค์การเสียผลประโยชน์โดยเฉพาะ

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เป็นการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน ได้แก่ งานวิจัยของกนกกาญจน์ เมืองแก้ว, กษิติศ ม่วงจันทร์ และอุทัย ปริญาสุทธีรัตน์ (2559) ศึกษาเรื่อง บูดูข้าวย่านบ้านดินลาน: การจัดการวิสาหกิจชุมชนเพื่อการยกระดับมูลค่าของสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่ง

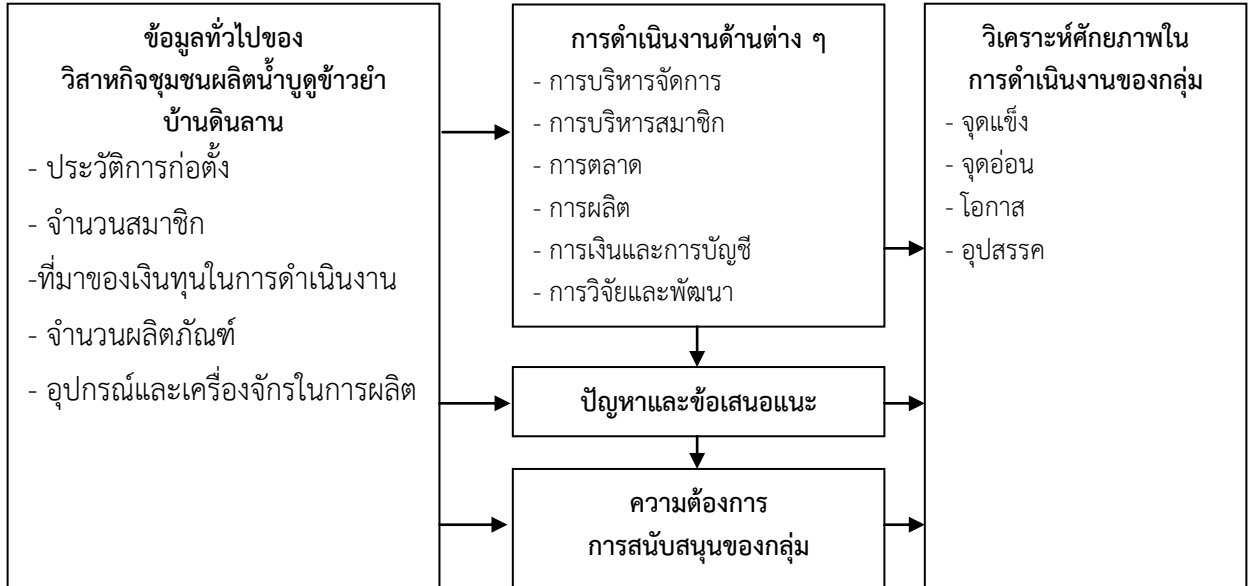

ผลิตภัณฑ์ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการจัดการและแนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนโดยได้รับมาตรฐานสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ผลการศึกษา พบว่า วิสาหกิจชุมชนบูดูข้าวย่ำบ้านดินลาน เป็นกลุ่มที่สมาชิกรู้จักพึ่งพาตนเองซึ่งนำไปสู่การลดรายจ่ายและเพิ่มรายได้ภายในครัวเรือน ทั้งยังใช้การวิเคราะห์ SWOT เพื่อนำไปสู่การจัดการทั้งด้านการบริหารกลุ่ม ด้านการวางแผนการธุรกิจ ด้านการผลิต ด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ด้านการตลาดด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านการเงิน และด้านการบัญชี โดยการวิเคราะห์และการจัดการเหล่านี้ นำไปสู่การพัฒนาศักยภาพของกลุ่มเพื่อยกระดับมูลค่าสินค้าให้พร้อมกับการเข้ารับการคัดสรรสุดยอดสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ระดับ 4 - 5 ดาว ต่อไป งานวิจัยของธงพล พรหมสาขา ณ สกลนคร และอุทิศ สังขรัตน์ (2556) ศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในเขตลุ่มทะเลสาบสงขลา พบว่า ปัจจัยด้านการเมือง ด้านเศรษฐกิจ และด้านสังคม เอื้ออำนวยต่อผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน ส่วนปัจจัยด้านเทคโนโลยี และปัจจัยทางนิเวศวิทยา เป็นปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงาน ในด้านปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน ได้แก่ ปัญหาด้านการตลาด ปัญหาด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ และปัญหาต้นทุนการผลิต โดยแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนหน่วยงานภาครัฐเป็นหน่วยงานสำคัญของการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ทั้งในด้านการให้ความรู้ การพัฒนาทักษะด้านต่าง ๆ การสนับสนุนด้านการตลาด และการกำหนดระเบียบต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนวิสาหกิจชุมชน งานวิจัยของสัญญา เคนาภูมิ (2558) เรื่อง แนวทางการพัฒนาประสิทธิผลของวิสาหกิจชุมชนในเขตพื้นที่จังหวัดมหาสารคาม พบว่า แนวทางประสิทธิผลของวิสาหกิจชุมชนในเขตพื้นที่จังหวัดมหาสารคามประกอบด้วย 1) แนวทางกลยุทธ์เชิงรุก โดยการพัฒนาศักยภาพการผลิตและยกระดับมาตรฐานคุณภาพผลิตภัณฑ์สู่ระดับประเทศและระดับสากล ขยายช่องทางการจัดจำหน่าย ขยายพัฒนาเครือข่ายทางธุรกิจเพื่อส่งเสริมการกระจายสินค้า 2) แนวทางกลยุทธ์เชิงพัฒนา โดยการเสริมสร้างขีดความสามารถการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน สนับสนุนงบประมาณและบุคลากรในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน สร้างความร่วมมือเชิงบูรณาการหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนอย่างเป็นระบบ 3) แนวทางกลยุทธ์เชิงตั้งรับ โดยการพัฒนาศักยภาพแรงงานวิสาหกิจชุมชน พัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชน ยกมาตรฐานการผลิตให้สูงขึ้นและ 4) แนวทางกลยุทธ์เชิงพลิกแพลง โดยการพัฒนาเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนให้เข้มแข็ง วิจัยนวัตกรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์ และสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนในการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนให้เข้มแข็งและพึ่งตนเอง และงานวิจัยของชุลกิปลี ยาบปี (2555) ศึกษาเรื่อง ภูมิปัญญาการทำและการอนุรักษ์น้ำบาดูของกลุ่มชาวบ้านหมู่ 1 ตำบลปะเสยะวอ อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ประวัติความเป็นมาและวิธีการทำน้ำบาดู 2) ภูมิปัญญาในการทำน้ำบาดู 3) ปัญหาอุปสรรคในการทำและการจำหน่ายน้ำบาดู และ 4) แนวทางในการแก้ไขปัญหาอุปสรรคในการทำ การจำหน่าย และการอนุรักษ์น้ำบาดูของกลุ่มชาวบ้านหมู่ 1 ตำบลปะเสยะวอ อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี พบว่า 1) ประวัติความเป็นมาของน้ำบาดู จากหลักฐานทางประวัติศาสตร์พอสรุปได้ว่าเป็นความรู้ที่ได้รับการถ่ายทอดต่อ ๆ กันมาจากพ่อค้า และนักเดินเรือจากประเทศมาเลเซีย โดยน้ำบาดูอาจเกิดขึ้นโดยบังเอิญจากปลาหมึกดองที่ถูกลิ้มทิ้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับหลักฐานทางประวัติศาสตร์การผลิตเกลือของปัตตานีเมื่อกว่า 400 ปี ซึ่งชุมชนหมู่ 1 ตำบลปะเสยะวอได้ใช้เกลือจากแหล่งผลิตในการทำน้ำบาดูมาตั้งแต่แรกเริ่มประมาณกว่า 200 ปี ส่วนวิธีการทำน้ำบาดูมี 6 ขั้นตอนคือ การเตรียมวัตถุดิบ การล้างทำความสะอาด การเทส่วนผสม การคลุกเคล้าส่วนผสม การหมัก และการบรรจุภาชนะเพื่อจำหน่าย 2) ภูมิปัญญาการทำน้ำบาดูประกอบด้วย 9 ภูมิปัญญา คือ ภูมิปัญญาในการคัดเลือกวัตถุดิบ วัสดุอุปกรณ์ การล้างทำความสะอาด การตวงส่วนผสม

การคลุกเคล้าส่วนผสม การจัดสรรสถานที่ในการทำการควบคุมคุณภาพ การจัดการด้านแรงงานและเงินทุน การจัดการด้านสิ่งแวดล้อม 3) ปัญหาอุปสรรคในการทำและการจำหน่าย ได้แก่ ปัญหาเกี่ยวกับปลากะตักมีจำนวนน้อย มีราคาสูง วัสดุอุปกรณ์ปรับราคาสูงขึ้น การควบคุมคุณภาพปลาที่หาหามาได้มีสภาพไม่สด แรงงานขาดประสบการณ์ ผู้ผลิตบางรายขาดการใส่ใจในขั้นตอนการผลิต คนรุ่นใหม่ไม่สนใจสืบทอดกิจการของครอบครัว การขาดสภาพคล่องทางการเงินเนื่องจากต้องใช้เวลาในการผลิตนาน ด้านสิ่งแวดล้อมมีปัญหาในเรื่องของกลิ่น ส่วนปัญหาในการจำหน่าย ได้แก่ สถานที่จำหน่ายไม่แน่นอน ใช้เวลานานในการจำหน่าย พ่อค้าคนกลางกำหนดราคาซื้อไม่แน่นอน และภาครัฐมีการสนับสนุนส่งเสริมเฉพาะกลุ่ม 4) แนวทางในการแก้ไขปัญหาอุปสรรคในด้านวัตถุดิบ ชาวบ้านจะหยุดผลิตในช่วงที่วัตถุดิบมีราคาแพงและหาอาชีพเสริมแทน ด้านวัสดุอุปกรณ์จะใช้อุปกรณ์อย่างระมัดระวังล้างทำความสะอาดทุกครั้งหลังการใช้งาน และคิดซ่อมแซมด้วยวิธีการต่าง ๆ ด้านการควบคุมคุณภาพจะหลีกเลี่ยงการใช้ปลาที่ไม่สดและหากต้องใช้แรงงานที่ขาดประสบการณ์ผู้ทำน้ำบูดูจะต้องควบคุมการทำในทุกขั้นตอนด้วยตัวเอง ด้านแรงงานจะมีการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบตามความถนัดและรวมกลุ่มกันผลิต ด้านสิ่งแวดล้อมจะเลือกสถานที่ผลิตที่เหมาะสม มีอากาศถ่ายเท บ่อหมักควรต้องทำด้วยซีเมนต์ ด้านสถานที่จำหน่ายผู้ผลิตควรออกจำหน่ายโดยตรง ผ่านตลาดนัด การออกร้านจำหน่ายตามสถานที่ต่าง ๆ ที่ทางหน่วยงานของรัฐและเอกชนจัดทำให้ ด้านพ่อค้าคนกลางผู้ผลิตจะมีการรวมกลุ่ม และตกลงซื้อขายราคาที่เป็นธรรม ด้านการส่งเสริมจากหน่วยงานของรัฐทุกภาคส่วนควรจะมีมือร่วมกันส่งเสริมอาชีพ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพประกอบที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เป็นเทคนิคในการรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informant) การเลือกพื้นที่ศึกษา เครื่องมือและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์เนื้อหาข้อมูล และขั้นตอนการวิจัย มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ผู้ให้ข้อมูลหลัก

หน่วยศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือ ศึกษาวิสาหกิจชุมชนผลิตน้ำบูดูข้าวยา บ้านดินลาน เป็นกลุ่มที่มีการผลิตน้ำบูดูจำหน่ายที่มีชื่อเสียงของจังหวัดสงขลา ดังนั้นผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ ประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผลิตน้ำบูดูข้าวยาบ้านดินลาน และสมาชิกที่เป็นผู้ดำเนินกิจกรรมหลักในหน้าที่ต่าง ๆ รวมจำนวน 6 คน

2. เครื่องมือและวิธีรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือและวิธีรวบรวมข้อมูล เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพที่ศึกษารายละเอียดการดำเนินงานของกลุ่ม มีรายละเอียดดังนี้

2.1 เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง มีประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

2.1.1 ประวัติความเป็นมาของกลุ่ม

2.1.2 การดำเนินงานในหน้าที่ต่าง ๆ ได้แก่ การบริหารจัดการ การผลิต ทรัพยากรมนุษย์

การเงิน และการตลาด

2.1.3 การต้องการความช่วยเหลือจากหน่วยงานภาครัฐ

2.2 วิธีรวบรวมข้อมูล ใช้วิธีการสัมภาษณ์เป็นทางการ โดยการนัดหมาย ช่วงเวลาในการสัมภาษณ์

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่รวบรวมได้เป็นข้อมูลเชิงคุณภาพ ดังนั้นการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นการวิเคราะห์เนื้อหาเพื่อศึกษาการดำเนินงานและวิเคราะห์ศักยภาพในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนผลิตน้ำบูดูข้าวยาบ้านดินลาน โดยมีประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

3.1 ประวัติความเป็นมาของกลุ่ม

3.2 การดำเนินงานในหน้าที่ต่าง ๆ ได้แก่ การบริหารจัดการ การผลิตทรัพยากรมนุษย์

การเงิน และการตลาด

3.3 วิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และอุปสรรค

ผลการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าการดำเนินงานและวิเคราะห์ศักยภาพในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนผลิตน้ำบูดูข้าวยาบ้านดินลาน มีผลการวิจัยปรากฏดังนี้

1. การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนผลิตน้ำบูดูข้าวยาบ้านดินลาน

การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนผลิตน้ำบูดูข้าวยาบ้านดินลาน มีรายละเอียดดังนี้

1.1 ประวัติความเป็นมา วิสาหกิจชุมชนผลิตน้ำบูดูข้าวยาบ้านดินลาน เกิดจากการรวมตัวกันของชาวบ้านบ้านดินลาน เพื่อผลิตน้ำบูดูข้าวยาที่ขึ้นชื่อประจำจังหวัดสงขลาในขณะนี้ มาจากการทำกิจกรรมร่วมกันในงานต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นภายในหมู่บ้าน ไม่ว่าจะเป็นงานทอดกฐิน ทอดผ้าป่า งานบวช งานแต่ง งานศพ และงานประเพณีต่าง ๆ ด้วยรสชาติที่ไม่เหมือนใครจากสูตรเด็ดที่มีการสืบทอดกันมาจากบรรพบุรุษ ใครกินใครก็ชมว่า “อร่อย” หรือภาษาใต้ว่า “หรอย” จึงได้มีการรวมตัวกันผลิตน้ำ บูดูเพื่อ

จำหน่ายเป็นการเสริมรายได้ให้กับกลุ่มแม่บ้านหรือชาวบ้านที่ไม่มีงานทำ โดยมีนางแจ้ว คำสุวรรณ หรือ ป้าแจ้ว เป็นหัวหน้ากลุ่ม เริ่มผลิตในปี พ.ศ. 2538 โดยมีสมาชิก 8 คน หลังจากนั้นก็ได้มีสำนักงานพัฒนา สังคม เห็นว่าชาวบ้านรวมกลุ่มกันได้แล้วก็เลยเข้ามาเชิญเข้าร่วมประกวดเพราะเห็นว่าน้ำบูดูของกลุ่ม อร่อย ซึ่งตอนนั้นทางกลุ่มไม่มีอุปกรณ์อะไรเลย สถานที่ผลิตก็ใช้กั๊กใช้ชายคาบ้าน หรือถ้าเป็นงานวัดก็ใช้ ครั้ววัดเป็นที่ผลิต การประกวดครั้งนี้มีอำเภอต่าง ๆ จาก 16 อำเภอของจังหวัดสงขลาส่งเข้าน้ำบูดูเข้า ประกวดจำนวน 13 อำเภอ ซึ่งทางกลุ่มก็ได้รับรางวัลชนะเลิศมาในปี พ.ศ. 2539 ป้าแจ้วเองก็ไม่คิดไม่ฝันว่าจะได้ หลังจากนั้นก็ได้มีการรวม ตัวกันของชาวบ้านโดยมีการรับสมัครเพิ่มอยู่เรื่อย ๆ และได้สร้าง โรงเรือนในการผลิตเป็นสัดส่วนตามมาตรฐานของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) ณ วัด ดินลานและใช้เป็นที่พักปฏิบัติงานจนถึงปัจจุบัน

1.2 การบริหารจัดการ วิสาหกิจชุมชนผลิตน้ำบูดูข้าวย่ำบ้านดินลานเป็นธุรกิจรูปแบบวิสาหกิจ ชุมชน ใช้แรงงานของสมาชิก เป็นกิจกรรมการผลิต การบริหารจัดการที่เป็นทางการ รายละเอียดมีดังนี้

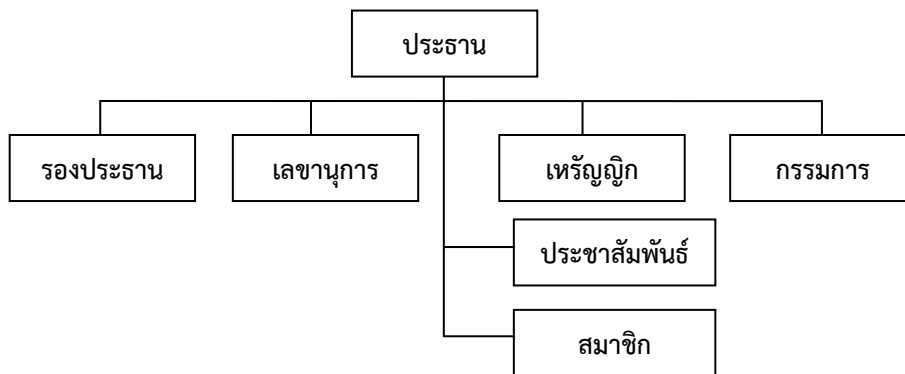
1.2.1 การวางแผน กลุ่มมีการดำเนินการวางแผนในการทำงานอย่างต่อเนื่องโดยเน้นการ มีส่วนร่วมของสมาชิก และมีการกำหนดกฎและระเบียบในการทำงานที่ชัดเจน

1.2.2 การจัดองค์การ มีการแบ่งหน้าที่การทำงานอย่างชัดเจน มีตำแหน่งประธาน รอง ประธาน เลขานุการ เกร็ดญิก ประชาสัมพันธ์ กรรมการ และสมาชิก แต่ละตำแหน่งมีหน้าที่ ดังนี้

1) ประธาน ทำหน้าที่ บริหารจัดการกลุ่ม จัดหาปัจจัยในการผลิตให้กับสมาชิก ผลิต ควบคุมการผลิต และหาลตลาด

2) รองประธาน เลขานุการ เกร็ดญิก ประชาสัมพันธ์ และกรรมการ ทำหน้าที่ ช่วยเหลืองานทั่วไปตามที่ประธานสั่ง

3) สมาชิก ทำหน้าที่ ช่วยเหลืองานทั่วไปตามที่ประธานสั่ง

ภาพประกอบที่ 2 โครงสร้างการบริหารงานของวิสาหกิจชุมชนผลิตน้ำบูดูข้าวย่ำบ้านดินลาน

1.2.3 การซื้อหรือการนำ มีผู้นำที่เข้มแข็ง มีภาวะผู้นำในการควบคุมดูแลการถ่ายทอด คำสั่ง และการจูงใจสมาชิกให้ทำงาน

1.2.4 การควบคุม เป็นการปฏิบัติตามกฎและระเบียบที่กำหนดขึ้น

1.3 การผลิต โดยภาพรวม วิสาหกิจชุมชนผลิตน้ำบูดูข้าวย่ำบ้านดินลาน มีการจัดการการผลิต ภายใต้อำนาจของทรัพยากรที่มีอยู่ ดังต่อไปนี้

1.3.1 เงินทุน ในการดำเนินงานของกลุ่มมีแหล่งเงินทุน 2 ประเภท คือ แหล่งเงินทุน ภายในได้จากการระดมทุนจากสมาชิก และจากการช่วยเหลือของหน่วยงานภาครัฐได้มารูปของเงินสดและ อุปกรณ์เครื่องใช้ในการผลิต

1.3.2 ผู้ประกอบการ หรือสมาชิก มีความรู้และความชำนาญในการผลิตน้ำบูดูข้าวยาเป็นอย่างดี ชอบในการพัฒนาตนเอง และมีความรักสามัคคีในหมู่คณะ

1.3.3 กระบวนการผลิต การผลิตน้ำบูดูข้าวยา ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผลิตน้ำบูดูข้าวยา บ้านดินลาน มี วัตถุประสงค์ วัสดุและอุปกรณ์ และกรรมวิธีการผลิต ดังนี้

1) วัตถุประสงค์ ในการผลิต ได้แก่ ปลาหมัก ตะไคร้ ใบมะกรูด มะขามเปียก หอมแดง กระเทียม และข่า วัตถุประสงค์ดังกล่าวหาซื้อในชุมชนและตลาดสด อำเภอหาดใหญ่ ความถี่ใน การจัดซื้อ 1 - 2 ครั้งต่อเดือน

ภาพประกอบที่ 3 วัตถุประสงค์ในการผลิตน้ำบูดูข้าวยา

2) วัสดุและอุปกรณ์ มีเครื่องมือ อุปกรณ์ และวัสดุในการผลิตที่ถูกสุขอนามัยของ สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.)

3) กรรมวิธีการผลิต น้ำบูดูข้าวยาของกลุ่มมีสูตรหรือเทคนิคเป็นเอกลักษณ์เฉพาะ กรรมวิธีการผลิตตรงตามมาตรฐานของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.)

1.4 การบริหารสมาชิก สมาชิกจะได้ค่าตอบแทนจากการมาทำการผลิต วันละ 150 บาท มีสวัสดิการค่ารักษาพยาบาล 1,000 บาท/คน/ปี มีเงินช่วงเหลือกรณีที่สมาชิกเสียชีวิต 5,000 บาท มีเงินเฉลี่ยคืนค่าหุ้น ร้อยละ 6 ต่อปี มีเงินเฉลี่ยคืนเงินกู้ ร้อยละ 7 ต่อปี มีการดูแลให้คำแนะนำกันแบบฉันทน์พี่น้อง และมีการส่งเสริมและสนับสนุนให้สมาชิกเข้ารับการอบรม สัมมนา และศึกษาดูงานเพื่อเพิ่มพูนความรู้ในการพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลาตามโครงการของหน่วยงานภาครัฐที่จัดโครงการต่าง ๆ ขึ้น

1.5 การตลาด ผลิตภัณฑ์น้ำบูดูข้าวยามักกลิ่นหอมของวัตถุดิบที่นำมาผลิต รสชาติหวานกลมกล่อม บรรจุอยู่ในขวดแก้วแบบแบน ปริมาณสุทธิ 340 มิลลิลิตร ได้รับการรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์จาก สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.) และสำนักงานคณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย (ฮาลาล) ผลิตภัณฑ์จำหน่ายในราคาขายส่ง ขวดละ 55 บาท และราคาขายปลีก ขวดละ 60 บาท การจำหน่ายผลิตภัณฑ์มีการจำหน่ายหน้าร้านที่ตั้งกลุ่ม ส่งทางไปรษณีย์ การออกโรงงานแสดงสินค้า และร้านจำหน่ายสินค้าในชุมชน เป็นต้น

ภาพประกอบที่ 4 ผลิตภัณฑ์น้ำบูดู

1.6 การเงินและการทำบัญชี เงินทุนของกลุ่มได้มาจากการร่วมทุนของสมาชิก การเงินมีสภาพคล่อง การบัญชีมีระบบการบันทึกบัญชีที่เป็นระบบ ภายใต้การดูแลของโครงการพลิกฟื้นธุรกิจสถาบันเกษตรกรผ่านกลไกทางบัญชี กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ สำนักส่งเสริมพัฒนาการบัญชีและถ่ายทอดเทคโนโลยี บัญชีที่ทางกลุ่มจัดทำ ได้แก่ สมุดบันทึกรายการทั่วไป ทะเบียนคุมสินค้า สมุดบัญชีแยกประเภททั่วไป และสมุดบัญชีย่อยลูกหนี้

2. การวิเคราะห์ศักยภาพการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนผลิตน้ำบูดูข้าวย่ำบ้านดินลาน

การวิเคราะห์ศักยภาพการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนผลิตน้ำบูดูข้าวย่ำบ้านดินลาน โดยใช้เทคนิค SWOT Analysis ได้ผลการวิเคราะห์ศักยภาพการดำเนินงานดังนี้

2.1 จุดแข็ง (Strength) วิสาหกิจชุมชนผลิตน้ำบูดูข้าวย่ำ บ้านดินลาน มีจุดแข็ง ดังนี้

2.1.1 สมาชิกมีความรู้และความชำนาญในการผลิต

2.1.2 มีสูตรในการผลิตเป็นเอกลักษณ์ ที่มีการสืบทอดกันมาจากบรรพบุรุษ

2.1.3 สีสรรรมชาติ หอมหวาน รสชาติอร่อย

2.1.4 สมาชิกมีความสามัคคี เข้าใจและปฏิบัติตามเงื่อนไขของกลุ่ม

2.1.5 กระบวนการผลิตปราศจากสารเคมีเจือปน

2.1.6 ผลิตภัณฑ์มีคุณภาพ ได้รับการรับรองมาตรฐานจากสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.) และสำนักงานคณะกรรมการกลางอิสลามประจำจังหวัดสงขลา (ฮาลาล)

2.2 จุดอ่อน (Weakness) วิสาหกิจชุมชนผลิตน้ำบูดูข้าวย่ำ บ้านดินลาน มีจุดอ่อนดังนี้

2.2.1 สมาชิกส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ

2.2.2 บรรจุภัณฑ์มีน้ำหนักมาก แดกง่ายไม่เหมาะสำหรับการขนส่งระยะทางไกล

2.2.3 อุปกรณ์ในการผลิตไม่ทันสมัย

2.2.4 ไม่มีงบประมาณในการโฆษณา

2.2.5 สถานที่ผลิตตั้งอยู่ในวัดไม่สามารถรองรับการขยายตัวในอนาคตได้

2.3 โอกาส (Opportunity) ที่ทำให้วิสาหกิจชุมชนผลิตน้ำบูดูข้าวย่ำบ้านดินลาน ประสบความสำเร็จ มีดังนี้

2.3.1 ผู้บริโภคให้ความสำคัญกับสุขภาพมากขึ้นลดการบริโภคอาหารต่างชาติหันมาบริโภคอาหารที่มีส่วนผสมของสมุนไพรไทยเพิ่มขึ้น

2.3.2 รัฐบาลส่งเสริมให้มีการอนุรักษ์และฟื้นฟูอาหารพื้นบ้านและภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างต่อเนื่องในการขยายตลาดออกสู่ภูมิภาคต่าง ๆ

2.3.3 หน่วยงานภาครัฐให้ความช่วยเหลือในด้านความรู้ เงินทุน และการตลาดในการจำหน่าย

2.4 อุปสรรค (Treat) ที่ทำให้วิสาหกิจชุมชนผลิตน้ำบูดูข้าวย่ำบ้านดินลาน ไม่ประสบความสำเร็จ มีดังนี้

2.4.1 วัตถุดิบมีราคาแพงขึ้นลงตามฤดูกาล

2.4.2 มีคู่แข่งจำนวนมาก

2.4.3 สูตรในการผลิตของผู้ผลิตแต่ละรายไม่แตกต่างกันมากนักทำให้บางครั้งผู้บริโภคแยกความแตกต่างได้ยาก

สรุปและอภิปรายผล

การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนผลิตน้ำบูดูข้าวย่ำบ้านดินลาน มีจุดแข็ง ได้แก่ ความชำนาญในการผลิต สูตรที่มีเอกลักษณ์เฉพาะ สมาชิกมีความสามัคคีและปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ ผลิตภัณฑ์มีคุณภาพ และกระบวนการผลิตได้มาตรฐาน จุดอ่อน ได้แก่ สมาชิกส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ บรรจุกัญที่ไม่เหมาะสมกับการขนส่งทางไกล อุปกรณ์การผลิตไม่ทันสมัย ไม่มีงบประมาณในการโฆษณา และสถานที่ผลิตไม่มีความเหมาะสมต่อการขยายตัวในอนาคต โอกาส ได้แก่ การส่งเสริมและสนับสนุนของหน่วยงานภาครัฐในเรื่องการอนุรักษ์และฟื้นฟูอาหารพื้นบ้านและภูมิปัญญาท้องถิ่น องค์ความรู้ในการผลิต การตลาด การบริหารจัดการ การบัญชี เงินทุน และการตลาดเพื่อจำหน่ายสินค้า และพฤติกรรมผู้บริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ และอุปสรรค ได้แก่ คู่แข่งขัน ความคล้ายกันของผลิตภัณฑ์ และราคาของวัตถุดิบ ดังนั้นควรพัฒนาวิสาหกิจชุมชนผลิตน้ำบูดูข้าวย่ำบ้านดินลานในเรื่องของบรรจุกัญ อุปกรณ์และเครื่องมือการผลิตที่ทันสมัย และการส่งเสริมในเรื่องของตลาด เพื่อความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน โดยแนวทางในการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผลิตน้ำบูดูข้าวย่ำบ้านดินลานจากการทำงานวิจัยที่เกี่ยวข้องใน 4 แนวทาง คือ 1) แนวทางกลยุทธ์เชิงรุก โดยการพัฒนาศักยภาพการผลิตและยกระดับมาตรฐานคุณภาพผลิตภัณฑ์สู่ระดับประเทศและระดับสากล ขยายช่องทางการจัดจำหน่าย ขยายพัฒนาเครือข่ายทางธุรกิจเพื่อส่งเสริมการกระจายสินค้าให้กับวิสาหกิจชุมชนผลิตน้ำบูดูข้าวย่ำบ้านดินลาน 2) แนวทางกลยุทธ์เชิงพัฒนา โดยการเสริมสร้างขีดความสามารถการบริหารจัดการ สนับสนุนงบประมาณ บุคลากร และสร้างความร่วมมือเชิงบูรณาการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาวิสาหกิจชุมชนผลิตน้ำบูดูข้าวย่ำบ้านดินลานอย่างเป็นระบบ 3) แนวทางกลยุทธ์เชิงตั้งรับ โดยการพัฒนาศักยภาพแรงงาน พัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์ ยกมาตรฐานการผลิตของวิสาหกิจชุมชนผลิตน้ำบูดูข้าวย่ำบ้านดินลานให้สูงขึ้น และ 4) แนวทางกลยุทธ์เชิงพลิกแพลง โดยการพัฒนาเครือข่ายกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่ผลิตน้ำบูดูข้าวย่ำในจังหวัดสงขลาให้เข้มแข็งในการวิจัยนวัตกรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์ และสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนในการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนผลิตน้ำบูดูข้าวย่ำบ้านดินลานให้เข้มแข็งและพึ่งตนเอง

คำขอบคุณ

งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนจากคณะกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผลิตน้ำบูดูข้าวย่ำบ้านดินลาน ทุกท่านที่ได้สละเวลาและให้ความร่วมมือในการสัมภาษณ์และตอบคำถาม ทำให้ได้ข้อมูลที่เกิดประโยชน์อย่างยิ่งต่อการวิจัยครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

- กนกกาญจน์ เมืองแก้ว, กษิตศ ม่วงจันทร์ และอุทัย ปริญาสุทธีรัตน์. (2559). บูดูข้าวย่ำบ้านดินลาน: การจัดการวิสาหกิจชุมชนเพื่อการยกระดับมูลค่าของสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 35(6), 1-12.
- คลังภูมิปัญญา OTOP. (14 ตุลาคม 2555). *น้ำบูดู*. สืบค้นจาก <http://www.Otoptodaycom/wisdom/provinces/south/131349479601>.
- จินตนา บุญบงการ. (2556). สภาพแวดล้อมทางธุรกิจ (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชุลกิปลี ยابی. (2555). *ภูมิปัญญาการทำและการอนุรักษ์น้ำบูดู ของกลุ่มชาวบ้านหมู่ 1 ตำบลปะเสยะวอ อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สาขาวิชาศิลปศาสตร์). นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ทิพย์วรรณ อรัญดร. (2548). *การประยุกต์ใช้ระบบการวิเคราะห์อันตรายและจุดวิกฤตที่ต้องควบคุม กระบวนการผลิตน้ำบูดูข้าวย่ำสำเร็จรูป*. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (สาขาวิชาอนามัยสิ่งแวดล้อม). สงขลา : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- จงพล พรหมสาขา ณ สกลนคร และ อุทิศ สังข์รัตน์. (2556). *แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในเขตลุ่มทะเลสาบสงขลา* (รายงานผลการวิจัย). สงขลา : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- สัญญา เคนาภูมิ. (2558) *แนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพของวิสาหกิจชุมชนในเขตพื้นที่จังหวัดมหาสารคาม*. *วารสารวิชาการแพรวากาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์*, 2(3), 68-85.
- สาคร สุขศรีวงศ์. (2556). *การจัดการ: จากมุมมองนักบริหาร* (พิมพ์ครั้งที่ 11). กรุงเทพฯ : จี.พี.ไซเบอร์พรีนซ์.
- Ricky W. Griffin. (2014). *Fundamentals of Management* (7 th ed). Andover : South-Western Cengage Learning.